



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 180/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], **advokáta**, [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Jurajom Dziakom, advokátom, Vajanského 26, Prešov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaniach sp. zn. 41T/104/2020 a 3T/9/2020 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaniach sp. zn. 41T/104/2020 a 3T/9/2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Prešov **prikazuje** v konaniach sp. zn. 41T/104/2020 a 3T/9/2020 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Prešov **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Prešov **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **50 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi okresného súdu pri rozhodovaní o jeho odmene a náhradách ako

ustanoveného advokáta s tým, že okresnému súdu bude prikázané konať bez zbytočných prietáhov a bude mu priznané finančné zadosťučinenie 1 500 eur.

II.

2. Sťažovateľ je advokát a opatreniami okresného súdu zo 16. júna 2020 a z 10. októbra 2019 bol ustanovený za obhajcu obvinených v dvoch trestných konaniach. Po ich právoplatnom skončení 16. decembra 2020 a 7. decembra 2020 podaniami z 15. februára 2021 a 19. januára 2021 požiadal o priznanie trov obhajoby 2 561,36 eur a 594,13 eur. O tom okresný súd nerozhodol v zákonom stanovenej 30-dňovej lehote, a preto podaniami z 28. apríla 2022 a 27. septembra 2022 sťažovateľ okresný súd urgoval o rozhodnutie. Napriek tomu o jeho žiadostiach rozhodnuté nebolo a okresný súd o jeho nárokoch rozhodol uzneseniami vyššej súdnej úradníčky zo 17. a 14. apríla 2023.

III.

3. Sťažovateľ poukazuje na to, že ani po dvoch rokoch od jeho žiadosti napriek zákonom stanovenej lehote nie je o jeho odmene a náhradách rozhodnuté. Veci považuje za bežnú súčasť rozhodovacej činnosti okresných súdov s tým, že nijak neprispel k predĺženiu konania. Priznanie primeraného zadosťučinenia odôvodňuje tým, že žiada o odmenu a náhrady viac ako 3 000 eur za služby, ktoré musel poskytnúť a ktoré sú v záujme štátu.

4. Okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti odkázal na vyjadrenia sudcov a vyššej súdnej úradníčky, ktorá bola do súdnych oddelení, v ktorých sa malo rozhodnúť o nároku sťažovateľa, pridelená 1. marca 2023. Sudcovia sa vyjadrili, že o nárokoch sťažovateľa mal rozhodnúť vyšší súdny úradník, ktorému veci boli predložené, no nevedia, prečo o nárokoch sťažovateľa vyšší súdny úradník nerozhodol. Vyššia súdna úradníčka sa vyjadrila tak, že vo veciach rozhodla bezprostredne po ich naštudovaní s ohľadom na to, že jej bolo pridelené množstvo ďalších vecí.

IV.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

6. Veci sú skutkovo celkom jednoduché, keďže rozhodnutie o nároku sťažovateľa je spojené s procesnými skutočnosťami, ktoré si verifikovateľné z obsahu trestných spisov, v ktorých nevyhnutne musia byť zdokumentované všetky úkony právnej služby sťažovateľa poskytnuté obvineným pri obhajobe v trestných veciach. Rovnako nemožno dospieť k tomu, že by veci boli právne zložité. Rozhodovanie o odmene a náhrade hotových výdavkov za obhajobu patrí do každodennej činnosti všeobecných súdov. Okresný súd nerozhodol v danej veci nie pre skutkovú alebo právnu zložitosť, ale z dôvodu, že vyšší súdny úradník opomenul o odmene a náhrade trov obhajoby rozhodnúť. Spisy boli bez akejkoľvek kontroly zo strany sudcov a predsedu súdu, ktorý sa k ústavnej sťažnosti vyjadril, akoby s problémom nemal nič spoločné, ponechané napospas viac ako dvojročnej nečinnosti vyššieho súdneho úradníka, hoci zákon predpokladá, že v takýchto veciach sa má rozhodnúť v kvalifikovanej lehote 30 dní. Preto v napadnutých konaniach došlo k prietahom,

ktoré mali za následok porušenie ústavných práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže z vyjadrenia okresného súdu nevyplýva, či o nárokoch sťažovateľa bolo právoplatne rozhodnuté, bolo okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

7. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia ústavných práv sťažovateľa bola nečinnosť okresného súdu. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, správanie sťažovateľa, význam sporu a postup súdu bolo sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 500 eur. Osobitne bolo zohľadnené, že sťažovateľ sa o výplatu svojej odmeny zaujímal a urgoval rozhodnutia okresného súdu. Na strane druhej, hoci nie je povinnosťou účastníkov konania pripomínať všeobecným súdom ich povinnosti a žiadať ich o vykonanie procesných úkonov, ktoré už mali byť uskutočnené, treba uviesť, že sťažovateľ účastníkom konania nie je. Ide o advokáta, ktorý bol súdom ustanovený na zastupovanie obvineného a pre ktorého nemôže byť žiadnym problémom, aby nerozhodnutie o svojej odmene namietal aj sťažnosťou adresovanou predsedovi súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

V.

8. Sťažovateľovi jeho právnym zastúpením advokátom vznikli trovy, ktorých výška sa určuje fikciou podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Výška trov právneho zastúpenia podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov je 442,38 eur za dva úkony právnej služby v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti 2 x 208,67 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 12,52 eur).

9. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa však neodôvodňuje to, aby mu bola náhrada trov konania priznaná v plnom rozsahu. Podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Prípád sťažovateľa neodôvodňuje to, aby mu náhrada trov právneho zastúpenia bola priznaná v plnej výške fikcie dvoch úkonov právnej služby. Aj keď ani advokátovi nemožno uprieť právo na to, aby sa v akomkoľvek konaní, teda aj v konaní na ústavnom súde, dal zastúpiť iným svojím kolegom, rozhodnutie sťažovateľa dať sa zastúpiť v konaní, ktoré súvisí s prietahmi v konaní o priznanie jeho odmeny okresným súdom, nemožno vôbec považovať za hospodárne a účelné. To platí o to viac, že ide konanie, v ktorom nemožno počítať s procesným rizikom spojeným s povinnosťou náhrady trov konania protistrany. S ohľadom na tieto skutočnosti nebol dôvod pri priznaní náhrady trov konania vychádzať z paušalizovaných náhrad za úkony právnej služby. Preto bola sťažovateľovi priznaná náhrada trov len sčasti 50 eur. Takáto čiastka je

dostatočným odškodnením za to, že či už sťažovateľ alebo jeho advokát sa približne dve hodiny svojho pracovného času nemohli venovať svojim klientom, ale spisovaním ústavnej sťažnosti, ktorej efekt mohli dosiahnuť aj skoršou sťažnosťou podľa § 62 zákona o súdoch.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. mája 2023

Robert Šorl
predseda senátu